PROLETAREN

Anarkistisk Organ for Skandinavien.

Udgaar hver 14de Dag.

Bladet kan bestilles paa alle Postkontorer.

Koster 35 Øre Kvartalet, 5 Øre pr. Nr.

Redaktionen:
Montergade 27, 3. S., Sideb.
Kobenhavn K.
Aabent hver Aften fra 7-8.

Ekspeditionskontor:
Montergade 27, 3. S., Sideb.
Kobenhavn K.
Aabent hver Aften fra 6-9 og
Sondag Form. fra 10-12.

Nr. 19. | Søndag den 11. Oktober 1896. | 1. Aarg.

Til Læserne!

Med nærværende Nummer tiltræder „Proletaren" sit fjerde Kvartal. Samtidig er Bladets Storrelse bleven betydelig udvidet og vil derved bedre være i Stand til at opfylde de Fordringer, der stilles til det med Hensyn til Læsestof. „Proletaren" vil fremdeles gore sig Umage for at klargore de anarkistiske Ideer paa en saa populær Maade som vel muligt og derved bane Vejen for Anarkismen i Skandinavien. Det maa nu være vore Venners Opgave af al Kraft at agitere for Bladets Udbredelse i hele Skandinavien. Bladets Udvidelse er selvfolgelig forbundet med storre Udgifter, og vi anmoder derfor om at agitere for, at der kan tilflyde Bladet flere frivillige Bidrag end hidtil.

Kvinna!

Kvinna!
Du, med din upphöjda själ,
Du, som kan älska och lida,
osedd och tyst i det stilla
och oftast icke får skörda
en taksam mensklighets bifall.
Du, som så villigt kan offra
lifvets lycka och glädje
för andras väl.

Kvinna!
Du, som har känsla för den, som lider;
Du, som oseda af mängdens blickar
räckte sa ofta din hand till den arme;
Du, som af kärlek til sonen och maken
leende trampade tornestigen
och kysste af kärlek den känslolöse
tyrannens hand.

Kvinna!
Morgonen gryr,
en ljusare tid;
skymningen flyr,
upp då till strid!
Du behöfs vid din makes och broders sida,
räck en hjelpende hand åt desse som strida!
Den ihåliga prakt
dig tidsanden gaf
och fördommens makt,
som gjort dig till slaf —
kasta det från dig! Bryt dina länker!
Visa att som kvinna du handler och tänker.

Mortalis.

Anarkistisk Moral.

Den Slags Mod og Opofrelse har der altid været; den træffes hos alle Samfundsdyr og hos Mennesket endog paa de Tider, hvor det har levet i storst Dyriskhed.

Og til alle Tider har Religionen søgt at gore sig til Herre over den og slaa Mont af den til egen Fordel.

Og naar Religionerne endnu lever, saa skyldes det — bortset fra Uvidenhed — netop, at de altid har henvendt sig til den Slags Opofrelse og Mod.

Det er ogsaa dertil, at de revolutionære henvender sig — især de revolutionære Socialister.

Med Hensyn til Forklaringen af disse Fremtoninger har Religions-, Nytte- og andre Moralister gjort sig skyldige i de Fejltagelser, vi allerede har paapeget.

Men det er den unge Filosof Guyau — han, som uden at vide det, var Anarkist — som har angivet den rette Oprindelse til disse Opofrelser og dette Mod, uafhængig af enhver mystisk Kraft og af alle de Kræmmerberegninger, som paa en saa besynderlig Maade er bleven opfunden af den engelske Skoles Nyttefilosofer.

Der, hvor den Kant'ske, den positivistiske og Udviklings-Filosofien ikke har kunnet finde Rede, har den anarkistiske Filosofi fundet den rette Vej.

Deres Oprindelse, har Guyau sagt, *det er Folelsen af egen Kraft.*

Det er det overstrommende Liv, som søger at brede sig til alle Sider. „Inden i sig at fole, hvad man *er i Stand til* at gore, er det samme som at faa den forste Bevidsthed om, hvad det er ens *Pligt* at gore."

Den moralske *Pligt*folelse, som ethvert Menneske har folt i sit Liv, og som man søger at forklare ved enhver Slags Mysticisme — „Pligten er ikke andet end en overstrommende Rigdom, som forlanger at gore sig gældende, at give sig hen; det er samtidig en Folelse af Magt."

Enhver Kraft. som hobes op, frembringer et Tryk mod de Hindringer, der findes foran den. At *kunne* handle vil sige at *burde* handle. Og hele denne moralske „Forpligtelse", som man har skrevet og talt saa meget om, indskrænker sig, naar den frigøres for al Mysticisme, til den sande Forestilling, at *Livet kun kan holdes oppe ved at brede sig til alle Sider.*

„Planten kan ikke lade være at blomstre. Undertiden er at blomstre for den det samme som at do; lige meget, Saften stiger stadig op i den", siger til Slut den unge anarkistiske Filosof.

Det samme gælder om Mennesket, naar det er fuldt af Kraft og Handletrang. Kraften hobes op i det. Han lader sit Liv brede sig ud; han giver uden Beregning — ellers vilde han ikke kunne leve; og hvis han, som Blomsten, der folder sig ud, maa do, saa lige meget, Saften stiger stadig op i ham, hvis der er nogen Saft i ham.

Vær stærk! Strom over af lidenskabelig og aandelig Kraft. og Du vil gyde din Begavelse, din Kærlighed og din Handlekraft ud over andre! Hertil indskrænker al Morallære sig, naar den er bleven frigjort for den orientalske Livsforsagelse.

IX.

Hvad Menneskeslægten beundrer hos det virkelig moralske Menneske, det er hans Styrke, hans overstrommende Liv, som faar ham til at give sin Forstand, sine Folelser, sine Handlinger uden at forlange noget igen.

Mennesket med de stærke Tanker, han, der strommer over af aandeligt Liv, soger ganske naturligt at skaffe sig frit Udlob. At tænke uden at meddele andre sine Tanker, vilde ingen Tiltrækning have. Det er kun det tankefattige Menneske, som, naar det med stor Ulejlighed har fisket en Tanke, omhyggelig skjuler den for senere at stemple den med sit Navn. Den i Aanden stærke Mand strommer over af Tanker, han saar dem ud med begge Hænder; han lider, naar han ikke kan dele dem, saa dem ud for alle fire Vinde, det er hans *Liv.*

Det gaar paa samme Maade med Folelsen. „Vi er ikke os selv nok; vi har flere Taarer, end vi behover til vore egne Lidelser, flere Glæder til overs, end vor egen Tilværelse med Billighed trænger til", siger Guyau, idet han saaledes sammendrager hele Moralsporgsmaalet i et Par saa rigtige Linjer, der er taget efter Naturen. Det ensomme Væsen lider, det gribes af en vis Uro, fordi det ikke kan dele sine Folelser med andre.

Naar man foler en stor Glæde, vil man gærne meddele andre, at man er til, at man foler, elsker, lever og kæmper.

Paa samme Tid foler vi Trang til at lade vor Vilje, vor Handlekraft komme til at gore sig gældende. At handle og at arbejde er bleven en Trang for de allerfleste Mennesker i den Grad, at naar ved meningslose Forhold Mennesker ikke kan udfore nyttigt Arbejde, finder de paa indholdslose, vanvittige Arbejder og Forpligtelser, blot for at skaffe deres Handlekraft et eller andet Virkeomraade. De opfinder noget,

ligegyldigt hvad — en Teori, en Religion, en „Samfundspligt“ — for at bilde sig selv ind, at de gør noget nyttigt. Naar de danser, er det af Godgørenhed; naar de føroder, hvad de ejer, paa Toiletter, er det for at holde Aristokratiet oppe paa dets høje Standpunkt; naar de slet ingen Ting bestiller, er det af Princip.

„Man *trænger* til at hjælpe andre, at lægge sin Skulder til den Vogn, Menneskeslægten aser af Sted med, eller i det mindste sværmer man om den“, siger Guyau. Denne Trang er saa stor, at den genfindes hos alle Samfundsdyr, selv hos de aller laveste. Hele den umaadelige Virksomhed, som hver Dag saa unyttig anvendes i Politiken, hvad er det andet end Trangen til at tage et Tag med ved Vognen eller i alt Fald at vimse omkring den.

Ganske vist, naar denne „Viljens Frugtbarhed“, denne Tørst efter at handle, kun er ledsaget af et ringe Følelsesliv og en Aand, der ikke er i Stand til at skabe noget, vil den kun frembringe Mænd som Napoleon I. eller Bismarck — forrykte Folk, som vil tvinge Menneskeslægten til at gaa baglænds. Paa den anden Side vil en frugtbar Aand, der er blottet for et veludviklet Følelsesliv, frembringe disse tørre Frugter, de lærde, som kun standser Videnskabens Fremskridt; og endelig vil et Følelsesliv, som ikke ledes af en tilstrækkelig omfattende Fornuft, frembringe de Kvinder, der er rede til at ofre alt for et raat dyrisk Væsen, som de skænker al deres Kærlighed.

For at Livet kan være virkelig frugtbart, maa det være rigt paa Fornuft, Følelse og Vilje paa en Gang. Og denne alsidige Frugtbarhed er netop selve *Livet* og det eneste, der fortjener dette Navn. For et Øjeblik af dette Liv giver de, der har set et Glimt af det, hele Aar fyldte med en uvirksom Tilværelse. Uden dette overstrømmende Liv er man intet andet end en Olding før Tiden, en afmægtig, en Plante, der er visnet hen uden at have blomstret.

„Lad os overlade det Liv, som ikke en Gang fortjener Navn af Liv, til den Raaddenskab, der kaldes „fin de siècle“, udbryder den sande Ungdom, der er fuld af Saft og Kraft, og som vil leve og saa Liv rundt omkring sig.

Og hver Gang et raaddent Samfund styrter sammen, gennembryder et Skud af denne Ungdom de gamle økonomiske, politiske og moralske Støbeformer for at faa et nyt Liv til at spire frem.

Hvad gør det, om denne eller hin falder i Kampen: Saften stiger stadig op; for ham er det at leve det samme som at sætte Blomst, hvilke Følger det end har, han beklager sig ikke derover.

Men naar vi ser bort fra Menneskeslægtens Heltetider og kun tager Hverdagslivet, er det saa et Liv at leve i Strid med sit Ideal?

Man hører ofte nu til Dags Folk sige, at de vil blæse Idealet et Stykke.

Det er let at forstaa.

Idealet er saa ofte bleven forvekslet med den buddhistiske eller kristne Spøgelse, og dette Ord er saa ofte bleven brugt for at faa de enfoldige til at gaa i Fælden, at en Reaktion er nødvendig og heldig. Vi vilde ogsaa hellere ombytte det tilsølede Ord „Ideal“ med et andet nyt, der bedre svarer til de ny Ideer.

Men hvilket Ord, man end bruger, Tingen findes der: ethvert Menneske har sit Ideal. Bismarck har sit, hvor besynderligt det nu end er dannet: at herske ved Ild og Sværd. Enhver Spidsborger har sit — om det saa ikke er andet end Gambettas Sølvbadekar og hans Kok Trompette og mange Slaver for at kunne betale Trompette og Badekarret, uden at det gør altfor mange Vanskeligheder.

Men ved Siden af dem findes der det Menneske, som har dannet sig et højere Ideal.

Et dyrisk Liv kan ikke tilfredsstille ham. Kryben, Løgn, Troløshed, Rænkespil, Ulighed i menneskelige Forhold oprører ham. Hvorledes kunde han saa selv blive en Spytslikker, en Løgner, en Rænkesmed og Tyran?

Han skimter, hvor skønt Livet vilde være, hvis der var bedre Forhold mellem alle Mennesker; han føler sig stærk nok til for sit Vedkommende ikke at forsømme at fremkalde disse bedre Forhold lige over for dem, han træffer paa sin Vej; han fatter det, man kalder Idealet.

Hvor kommer dette Ideal fra, hvorledes danner det sig? Er det Arveligheden paa den ene og Livets Indtryk paa den anden Side?

Det ved vi ikke noget om.

I det højeste vilde vi i vore Levnedsbeskrivelser ved Hjælp deraf kunne fremstille en mere eller mindre rigtig Historie. Men selve Idealet findes der — omskifteligt, fremskridende i sit Væsen, aabent for Indflydelser ude fra, men altid levende. Det er for en stor Del ubevidst Fornemmelse af, hvad der vil give os den største Masse af Livskraft og Nydelse ved at leve.

Og Livet er kun kraftigt, frugtbart, rigt paa Fornemmelser, for saa vidt som det svarer til denne Fornemmelse af Idealet.

Handel *i Strid med* denne Fornemmelse, og Livet vil lige som fordoble sig; det er ikke længere en *Enhed*, det mister sin Kraft. Svigt dette Ideal gentagne Gange, og ens Vilje og Handlekraft vil tilsidst blive lammet. Snart vil man ikke længere føle sig i Besiddelse af den Kraft, denne Lethed til selv at tage en afgørende Bestemmelse, som man før følte; man er bleven knækket.

Deri er der ikke noget mysteriøst, naar man opfatter Mennesket som noget, der er sammensat af Nerve- og Hjærdecentra, der handler uafhængig.

Hvis man lader sig drive holdningsløs om mellem de forskællige Følelser, der kæmper i en, vil man snart komme dertil, at Organismens Samklang brydes, og man bliver en syg uden Vilje. Livets Inderlighed vil tage af, og det vil ikke føre til noget at søge Kompromisser; man er ikke mere det helstøbte, kraftige Væsen, man var, da ens Handlinger stemte overens med ens Hjærnes ideale Syn.

Fortsættes.

Forord til Kropotkin: „Erobring af Brødet“.

(Sluttet.)

Spasmagere snakke om „fin de siècle“ og spøge over den elegante Ungdoms Laster og Forskruetheder; men det drejer sig den Dag i Dag om meget mere end om Slutningen af et Aarhundrede, vi staar foran Slutningen af en historisk Epoke, foran Slutningen af en social Æra; vi staar foran den antike Civilisations Dødskamp. Næveretten og Avtoritetens Læner, den haarde, jødiske Tradition og den grusomme romerske Jurisprudens (Lovsystem) har vi mistet Ærefrygten for, vi bekende os til en ny Tro, og i det Øjeblik, da denne Tro, som tillige er Videnskab, er bleven alle deres Ejendom, som søge Sandheden, vil den ogsaa antage Virkelighedens Skikkelse; — thi den første af alle historiske Love, er den, at Samfundet danner sig efter sit Ideal. Ja, Forsvarerne af den forældede Verdensordning anstrænger sig forgæves for at holde denne oppe! De har tabt Troen paa deres Sag, og uden Førere og Faner kæmper de en Kamp i det uvisse. Imod dem, der kæmper for det ny Samfund, har de Love og Geværer, bevæbnede Politimænd og Kanoner, men alt dette betyder intet mod en Idé, og hele det gamle Voldsregimente vil man snart regne til de forhistoriske Fænomener.

Sikkert vil den kommende Revolution, saa vigtig den end er for Menneskehedens Udvikling, ingenlunde adskille sig fra tidligere Revolutioner derved, at den sker ved et pludseligt Spring — Naturen gør intet saadant. Men det drejer sig heller ikke om noget Spring; allerede den Dag i Dag kan vi iagttage tusinde Fænomener, tusinde vigtige Forandringer, som antyde den længe forberedte og stærke Vækst af det anarkistiske Samfund. Den viser sig overalt, hvor den fri Tanke frigør sig for Dogmer og Bogstaver, over alt, hvor Forskerens Geni ignorerer de gamle Formler, hvor den menneskelige Vilje dokumenterer sig i uafhængig Handling, overalt hvor oprigtige Mænd, Oprørere mod enhver paatvungen Disciplin, forener sig til fri Beslutninger efter Lyst og Tilbøjelighed for gensidig at belære hinanden og for i Forening og uden Fører at tilbageerobre sig deres Andel i Livet og den fuldstændige Tilfredsstillelse af deres Trang.

Alt dette er Anarkismen, ogsaa naar den ikke er sig det bevidst, og mere og mere naar den ogsaa til Bevidsthed. Og hvorfor skulde den ikke triumfere, da den er i Besiddelse af sit Ideal og Viljens Dristighed, medens Massen af dens Modstandere — uden Tro — overgiver sig til Skæbnen med Raabet: „Fin de siècle! Fin du siècle!“

Revolutionen, som mælder sig, vil altsaa blive til Virkelighed, og vor Ven, Kropotkin handler i sin Ret som Historiker, naar han i det Øjemed at udvikle sine Ideer om Tilbageerobringen af den alle tilkommende Kollektivejendom, tænker sig i Revolutionens Øjeblik og appellerer til de ængstelige, som vel er forbitrede over de herskende Uretfærdigheder, men ikke har Mod til at gøre aabent Oprør mod et Samfund, som de er afhængig af med Interessens og Traditionens tusinde Baand. De ved, at Loven er uretfærdig og løgnagtig, at Embedsmændene ere Spytslikkere for de stærke og Undertrykkere af de svage, at et ordnet Liv og Ærligheden, som vil leve af sine Hænders Arbejde, ingenlunde altid lønnes med Sikkerhed for det daglige Brød, og at Børsherrens kyniske Skamløshed og Aagerkarlens hensynsløse Grusomhed er bedre Vaaben til „Erobringen af Brødet“ og af Velstanden, end alle Dyder. Men i Stedet for at bringe sine Tanker og sine Ønsker, sine Forsætter og sine Handlinger i Samklang med Retfærdighedens klare Anvisninger, flygter Flertallet ind i en Sidegade for saaledes at undgaa Farerne ved en aaben Holdning. Til hin Klasse hører de „Ny religiøse“. Disse Mennesker kunne vel ikke mere bekende sig til en „absurd Tro“, men i Stedet derfor giver de sig hen til en eller anden Mysteriekultus, som maaske synes lidt mindre original, ikke kender til bestemte Dogmer og taber sig i en Taage af forvirrede Følelser: de kalder sig Spiritister, Tilbedere af „det røde Kors“, Buddhister eller Thaumaturger. Tilsyneladende Elever af Cakyamouni, men uden at gøre sig den Ulejlighed at studere deres Mesters Doktriner, søge hine melankolske Herrer og duftende Damer deres Sjælefred ved at gaa op i Nirvana.

Men da de uophørlig tale om Idealet, maa disse „skønne Sjæle“ finde deres Styrke deri. Men, materielle Væsener, som vi nu en Gang er, har vi, det maa vi indrømme, den Svaghed at tænke paa Føden, thi vi har ofte manglet den. Men hinsides

Brodet, hinsides Velstanden og al kollektiv Rigdom, er Bearbejdelse af vore Marker, vilde kunne skaffe os, se vi i det fjerne en ny Verden opstaa for os. I den vil vi forelske os med hele vor Sjæl og være tilfreds med hin ædle Lidenskab efter Idealet, som Foragterne af det materielle Liv, hine ætheriske Tilbedere af det skonne, kalde deres Sjæls uslukkelige Torst! Naar der hverken gives rig eller fattig mere, naar den hungrige ikke mere skal se paa den mætte med misundelige Blikke, naar det naturlige Venskab mellem Menneskene er kommen tilbage, naar Solidaritetens Religion, som har været undertrykt lige til den Dag idag, er fulgt efter hin vage Religion, der tegner flygtige Billeder paa Himlens ilende Skyer, da vil ogsaa for os Tiden til ideelle Nydelser være kommen.

Revolutionen vil mer end holde sine Lofter. Den vil forny Livets Kilder, idet den befrir os for den smittende Beroring med Politiet og endelig fritager os for hine lave Beskæftigelser med Pengene, som forgifter vor Tilværelse. Da vil enhver frit kunne vandre sin egen Vej: Arbejderen vil fuldføre det Arbejde, som han synes om, Forskeren vil studere uden Bi- og Bagtanker, Kunstneren vil ikke mere prostituere sit Skonhedsideal for at kunne leve, og som Venner og i fuld Harmoni vil vi alle kunne virkeliggore det, som Digterens Seerblik har skuet.

Da vil man uden Tvivl mindes Navnene paa hine Mænd og Kvinder, som ved deres opofrende, med Landsforvisning eller Fængsel belonnede, Propagande har forberedt det ny Samfund. Paa dem tænke vi, naar vi udgive „Erobringen af Brodet".

De vil fole sig en Smule styrkede, naar de modtage dette Vidnesbyrd om Almenaanden gennem deres Fængselsgitter eller i det fremmede Land. Forfatteren vil sikkert være enig med mig, naar jeg tilegner hans Bog til dem, der lider for Sagen og særlig en elsket Ven, hvis hele Liv var en Kamp for Retfærdigheden. Jeg vil ikke nævne hans Navn her, men naar han læser disse Ord fra en Broder, vil han paa sit Hjærtes Banken fole, at det er ham, jeg mener.

Elisée Reclus.

Kommunisme?

De kommunistiske Anarkister onsker „fri Nydelse", og til Basis for dens frie Nydelse vil de lægge fri Kommunisme. Er denne Basis nodvendig? Den Mand, der producerer en Karaffel, benytter den selv til at have Vand i, eller han overlader den til et Menneske, der bringer den til et Lager, hvor den udstilles for Publikum, og hvor der saa er et Menneske, der overleverer den til det Menneske, der har Brug for den. Den, der trænger til en Karaffel, gaar derhen hvor han ved, at der er Karafler at faa, og benytter Karaflen. Behoves der, for at dette kan ske, andre Begreber end dem, der ligger i Tingene selv? Behover Producenten andre Forestillinger end Forestillingen om, at han eller andre trænger til en Karaffel. Forestillingen om, af hvilket Raastof Karaflen skal gores, Forestillingen om hvordan Karaflen skal være, og Forestillingen om hvordan den skal gores? Behover den, der bringer Karaflen fra Fabrikken til Lageret andre Forestillinger end Forestillingen om, at der er Folk, der trænger til Karafler, og Forestillingen om hvor Fabrikken er, og Forestillingen om hvor Lageret er, og Forestillingen om, hvor dan Karaflen skal bringes fra Fabrikken til Lageret? Behover den, der er paa Lageret, andre Forestillinger end Forestillingen om, at der er Folk som trænger til Karafler, og Forestillingen om, hvor Karaflen staar i Lageret? Behover den, der trænger til en Karaffel, andre Forestillinger end Forestillingen om, hvortil han har Brug for Karaflen, Forestillingen om, hvordan han skal bruge den og Forestillingen om, hvor han skal hente den? — Nej! disse Forestillinger er tilstrækkelig for, at Varerne kan produceres, og at de der har Brug for Varerne, kan faa dem og benytte dem. Flere Begreber er ikke nodvendige.

Lad os derefter gaa over til at undersoge, hvad Kommunismen indeholder. Kommunisme betyder Fællesskab. Hvad er det som Kommunisterne mener i Fremtiden vil komme til at kunne kaldes fælles. Et Stykke Jord, naar kan man sige at det er fælles? Om Vaaren er der en Mand, som plojer den, saa kommer en Mand, som saar Korn, der maaske er den samme, maaske en anden; om Hosten kommer en Mand eller en Kvinde og skærer Kornet, naar Kornet er skaaret, kan det ikke skæres om igen, der er altsaa ingen Plet hvor der kommer mere end én, ingen Plet kan derfor siges at være fælles; næste Aar kommer en Mand, den samme som ifjor eller en anden og plojer, saa kommer en Mand og saar Græsfro, om Hosten kommer en Mand korende med en Slaamaskine og slaar Græsset ned; det tredje Aar plojes der ikke, men af Græsroden fra ifjor skyder Græs, om Hosten kommer atter en Mand med en Slaamaskine og slaar Græsset ned, — Jorden er i intet Øjeblik fælles. En Fabrik — om Morgenen kommer en Mand, saa kommer en til, saa en Kvinde, endnu en Mand, en til, flere og flere, indtil alle er komne; den forste gaar ind i et Rum og stiller sig paa en Plads, den anden ind i et andet og stiller sig paa en Plads der, den tredje der, hvor den forste gik ind, paa en anden Plads end der, en fjerde ind i et tredje Rum osv., den forste gaar senere hen paa en anden Plads end den, hvor han forst havde stillet sig, den som gik ind i det samme Rum, stiller sig senere der hvor den forste forst stod, men ingen Plet af Fabrikken kan i noget Øjeblik siges at være fælles; det er jo ogsaa i og for sig en Umulighed, da Menneskene da maatte kunne udfylde hinanden.

En Maskine, f. Ex. en Bogtrykkerpresse, Sætteren lægger Satsen i Pressen, Trykkeren sorger for at sætte Satsen i Klemme, for at den ikke skal glide under Trykningen, Paalæggersken lægger Papiret tilrette, Trykkeren sætter Remmen paa Remskiven, Maskinen begynder at gaa; Paalæggersken læg ger stadig nyt Papirark paa, Trykkeren tager engang imellem et færdigtrykt Ark og sér efter om alt er kommet frem paa Papiret og at Trykket er rent. Siden kommer en anden Trykker og en anden Paalæggerske og trykker noget andet og senere igen de forste; i Almindelighed beskæftiger dog den samme Trykker og den samme Paalæggerske sig med Pressen, indtil en af dem forlader Trykkeriet eller dor, saa kommer der en ny. Men intet Øjeblik kan man sige at Pressen er fælles. — Et Værktoj, f. Ex. en Hovl, en Mand bruger den, han lægger den væk, siden bruger han den igen, lægger den atter væk osv.; eller i et Værksted, hvor der er flere, en Mand bruger den, lægger den væk, saa bruger en anden den, senere en tredje, saa igen den forste osv., i intet Øjeblik kan man om Hovlen sige, at den er fælles.

Produktionsmidlerne kan altsaa ikke kaldes fælles.

Produkterne? Et Brod, Bageren bager det færdigt, en Mand bringer det ind i Bageriet, den der er i Bageriet leverer det til en af Publikum, der onsker det; denne sidste bringer det hjem og spiser det; et andet Brød leverer den, som er i Lageret til et andet Menneske, dette bringer det hjem og skærer det op til sig og flere andre Mennesker, som hver spiser en eller flere Skiver. Ingen Del af noget Brod kan i noget Øjeblik siges at være fælles. En Stol, Snedkeren forfærdiger den, en Mand bringer den hen paa Lageret, en af Publikum henter den hjem, hvor han sætter sig paa den, siden sætter en anden sig paa den, saa en tredje, saa atter Manden der har hentet den o. s. v. Stolen kan ikke i noget Øjeblik siges at være fælles. En Skjorte, der bringes fra Fabriken til Lageret, hvor en Mand henter den; han benytter den, den kan ikke kaldes fælles. En Bog, der bringes fra Trykkeriet til Bogbinderiet og derfra til Bogladen, der henter et Menneske den, bringer den hjem, læser den, en anden læser den, en tredje, den kan ikke i noget Øjeblik siges at være fælles.

Produktionen kan ikke kaldes fælles.

Det Fællesskab som Kommunismen hævder, er baseret paa Begrebet om Besiddelse, Ejendomsbegrebet, Ejendomsfællesskab, Produktionsmidlerne skal være fælles Ejendom, Produkterne skal være fælles Ejendom, det er Kommunismens Tanke. Men hvad er Ejendom? At erklære en Ting for Ejendom er jo at sige, at den er min, at erklære, at jeg alene kan disponere over den og kan hindre enhver anden i at rore ved den, altsaa at den *ikke* er fælles, Ejendom udelukker altsaa Fællesskab, Ejendom og Fællesskab er modsatte Ting, Fællesejendom er altsaa en Selvmodsigelse. — Kommunismen maa falde paa det, at den i sig selv er en Selvmodsigelse.

Kristofer Hansteen.

Londoner-Kongressen og det store anarkistiske Møde.

Peter Kropotkin: Vi er stolt af, at saa mange delegerede er bleven sendt til denne Kongres. Derved tilkendegiver Arbejderne i alle Lande, at de er villig til at kæmpe mod Kapitalen og frarive dem Privatejendommen, som kun udnytter den til deres egen Fordel.

Vi haaber, at kun rigtige Arbejderorganisationer i Fremtiden vil blive repræteret paa Kongresserne, at Politikerne vil blive fjærnede, og Arbejderne paa ny træde i Spidsen.

Vi vil ikke tage Hensyn til, om den delegerede er Socialdemokrat eller Anarkist. De, der har Arbejdernes Sympati, vil være at anerkende som delegerede, uden Hensyn til, hvad Mening de ellers har.

Jeg haaber, at for Fremtiden vil ikke blot Fagforeningerne blive repræsenterede, men alle dem, som vil gore noget for at afskaffe det kapitalistiske Aag. Jeg haaber ogsaa, at i en virkelig international Forsamling vil der for Fremtiden ingen nationsvis Afstemning finde Sted.

Bernare Lazare (en ung fransk Skribent, som har sluttet sig til Anarkismen): Historien vil en Gang vise, at paa denne Kongres har det revolutionære Proletariat skilt sig ud fra det avtoritære parlamentariske Socialdemokrati. Det er klart, at dette Parti kun repræsenterer et nyt lille Bourgeoisi, og at det ingen Ret har til at kalde sig revolutionært. Vi maa kæmpe for hele Menneskeheden og ikke for én Klasses Ideal.

Touzeau (Paris): Enkelte elske Friheden for sig selv, andre for dem, som har samme Mening, men andre igen elske Friheden for alle.

De, der tror at have Ret, mener at kunne tvinge andre til at tænke som sig selv — men Anarkismen er Friheden. Man skal selv tænke og ikke forlange af andre, at de skal have samme Mening; ti det sande Fremskridt ligger i Oppositionen. Hvor der ingen Meningsforskel er, der er heller ingen Fremskridt.

De fri Tanker er de engelske Anarkisters Dynamit. Statssocialisterne opretholde det paa Avtoritet og Love bestaaende Samfund; — vi vil Friheden. Selv tænke, selv handle, — vi vil nyde Livet. Naar Masserne forst har forstaaet det, har vi Magten, og Verden tilhorer os. Vi er broderlige, men vore Venner paa Kongressen har ikke vist sig broderlig over for os.

Vor Stemme vil lyde, saa længe til vi har Ligheden, og saa har vi ogsaa Friheden — hjælp os at erobre den sande menneskelige Frihed.

Domela Nieuvenhuis omtaler forst de Ord, som Jules Guesde brugte imod Kropotkin og Reclus, at den forste var en Nar, og at den sidste ingen videre Betydning havde. Nieuvenhuis betonede, at disse to Navne vilde blive omtalte, naar ikke et Menneske mere tænkte paa Jules Guesde.

Godt, at vi ikke lever i den socialdemokratiske Stat, for saa tilhorte denne Sal ogsaa Socialdemokraterne, og saa havde vi jo ikke en Gang Lov til at afholde dette Mode og give vore Anskuelser til Kjende.

Socialdemokraterne vil for enhver Pris erobre Magten. Efter Bourgeoisiet kommer Socialdemokratiet for at udbytte og udsuge os. De demokratiske Fordringer i deres

Program er for længe siden indført i Amerika, og de bliver hævet til Himlen af Liebknecht.

Vi vil have et frit Samfund, hvor ikke saadanne Folk kan udøve en Magt, som sandsynligvis vil blive værre, end den, Bourgeoisiet nu udøver.

W. K. Hall (fra Edinburgh, tidligere socialdemokratisk Propagandist, nu Anarkist): Jeg staar her som Anarkist, jeg bekæmper enhver Lovgivning, hvad for et Navn den end bærer. Jeg har Tiltro til mine Lige men ikke til dem, som vil være Herre over mig. Gjensidig Kærlighed og Moralitet kan ikke gennemføres, saalænge et Samfund bestaar, som er begrundet paa Herredømme og Tyranni.

Giv en Arbejder Magten og han vil være eders Fjende ligesaagodt som en Aristokrat. Alle socialdemokratiske Ideer er monarkistiske.

Om en enkelt regerer, eller om Magten er delt mellem seks eller Hundrede, ligemeget. Parlamentsmedlemmerne er de, som har Magten til at lave Love og til med Magt at gennemføre dem, — de er Samfundets Herrer. Vil I ikke have, at Magten skal misbruges, saa giv den ikke til nogen. Magt virker paa Hjærtet, som stærke Drikke paa Hjærnen.

Politiken er Giften i Arbejderbevægelsen, den er det samme som Korruption; den betyder det ene Menneskes Herredømme over de andre og afleder Opmærksomheden fra det vigtige økonomiske Omraade.

Han omtalte tilsidst Valgene, der efter hans Mening ingen Værdi har for Arbejderklassen, og han sluttede med følgende Ord: Tiden er kommen for Anarkisterne til at træde frem og sige til Folk, at et Menneskes Liv er for kort til at lade sig bedrage af Valggøglet.

Fortsættes.

Det hellige Ægteskab.

Konsomgangen i Ægteskabet nutildags er kun lovlig Voldtægt.
John Most.

Man kan tage en hvilkensomhelst Roman, en hvilkensomhelst Livsskildring man vil, overalt støder man paa et Fænomen, som kaldes „Kærlighed“, „Forlibelse“, „Forelskelse“ o. m. — kært Barn har mange Navne, ved vi. — Denne „Kærlighed“ ender som oftest med, at vedkommende faar hinanden ɔ: de gifter sig, de indtræder i Ægtestanden. Naar man annalyserer denne Følelse, som gaar under Navn af Kærlighed, vil man finde, at hele Aarsagen til den bestandig maa søges i Kønsdriften og Ønsket om dennes Tilfredsstillelse ved det Individ af det andet Køn, som vedkommende er „forelsket“ i. Derfor ser vi jo, at de elskendes Maal og højeste Ønske er at blive gifte: erholde Præstens eller Byfogdens Tilladelse til at have kønslig Omgang med hinanden. Præsten og Lovens Haandhævere, som har fundet, at det var et meget nemt Middel til at faa Folket i deres Magt og til at udpresse Penge af det, har nemlig tiltaget sig Overopsynet baade med Ægteskabernes Indgaaelse og deres Overholdelse, og derved er Ægteskabet bleven til saa frygtelig en Tvangsinstitution, som det nu til Dags er.

Naar man skal forstaa Ægteskabet, maa man først og fremmest gøre sig Rede for, hvorfor Folk gifter sig.

Det vigtigste Svar er, som vi har set: For at vedligeholde Slægten, tilfredsstille sin Kønsdrift. Dernæst er Ægteskabet, især for Kvinden, et Middel til at blive forsørget. Hun er simpelthen nødt til at gifte sig. Kan der vel tænkes et mere utrøsteligt Liv end det, som de fleste „gamle Jomfruer“ føre. For det meste nødte til at slide og slæbe hos andre, ingen at sørge for, ingen at dele Sorg og Glæde med og intet andet at arbejde for end sin egen Mave. Desuden plaget af utilfredsstillet Kønsdrift og maaske af Samvittighedsnag over, at hvis de havde baaret sig anderledes ad, kunde de maaske ogsaa have faaet sig en Mand. — For Pebersvenden er det jo ganske anderledes let at undvære Ægteskabet. Han har jo ogsaa meget lettere ved at skaffe sig kønslig Omgang udenfor Ægteskabet, end Pebermøen.

Fortsættes.

Vor Bevægelse.

Fra Holland.

Den 2. September blev der i Amsterdam afholdt et stort Folkemøde. Themaet var: Beretning fra Londoner-Kongressen. Mødet var indvarslet af Fagforeningerne og det socialistiske Forbund. Dirigenten var F. N. van Zomern (Præsident for det Nationale Arbejder-Sekretariat i Holland. Arbejder-Sekretariatet tæller ialt 20,000 organiserede Arbejdere). Den første Taler var Tømrer Verdorst. Han var som Fagmand ikke tilfreds med Londoner-Kongressen, han mente, at Fagorganisationerne er blevet bedragne i London, vi er blevet taget i Slæbetov af Politikerne, ligesom Trades Unionisterne er blevet brugt, kun for at hjælpe til at bære de høje Omkostninger, som Kongressen har bragt. Istedetfor at kæmpe forenede mod Kapitalisterne, har Politikerne udelukket dem, som havde anden Mening. Kongresserne, mente han, er nu for Tiden kun Udstillinger for Førerne i den internationale Arbejderbevægelse. Efter hans Mening var det rigtigst, naar Arbejderne i Fremtiden kun vil bestride Omkostningerne til de Kongresser, som udelukkende behandlede det økonomiske Spørgsmaal.

Den anden Taler, Domela Nieuvenhuis, talte specielt om Udelukkelsen. Eichelheim (Delegeret for Tobaksarbejderne) var rejst hen, hvor en Strejke var udbrudt, og kom derfor ikke mere tilstede for at føre Ordet. Sidste Taler var Cornelissen, som omtalte de mangelfulde Resolutioner, som i stor Hurtighed blev sammenstillede paa Londoner-Kongressen.

Diregenten, Zomern, udtalte som sin Mening, at Kongresserne i Fremtiden kun vil blive sammensatte af socialdemokratiske Rigsdagsmænd, Borgmestre og Sogneraadsforstandere. Som Arbejder-Kongresser har de ingen Betydning mere for Arbejderklassen. (Zomern er Murer.)

Representanterne for de parlamentariske Grupper var ikke tilstede, og kun faa Personer i den Retning var at finde i denne Kæmpeforsamling.

— — —

Det store Folkemøde i Plancius, som blev afholdt Onsdagen den 2. September af Fagforeningerne i Forbindelse med de forenede Organisationer, der stod paa Grundlag af de i Utrecht den 1. September 1895 fattede Beslutninger og som under et Mandat i Forening med Socialistforbundet i Amsterdam sendte deres Delegerede til Londoner-Kongressen. Bekendt med Kongressens Forhandlinger, udtaler vi Misbilligelse over Intolerancen og Udelukkelses-Aanden, som herskede paa denne Kongres, og omendskønt den kaldte sig for en international Arbejder- og Fagforeningskongres, kastede den de antiparlamentariske Socialister ud og gjorde de fremtidige Kongresser til Kongresser for parlamentariske Reformatorer. Mødet stemmer overens med de 20 af de 21 Delegerede fra de nederlandske Organisationer, som holdt Frihedens og Solidaritetens Principper højt. Forsamlingen erklærede, at de delegerede fra de enkelte Grupper, som blev tilbage paa Kongressen og som kaldte sig „socialdemokratisk Arbejderparti“, ikke har representeret den nederlandske Arbejderbevægelses Ideer.

Under Afsyngelse af Marseillaisen, forlod Masserne Plancius.

Fra København,

Søndag den 27. September afholdt vi et offenligt Møde i Korsgade 49 for at protestere imod den sjofle Opførsel, Politiet havde tildelt vor Kammerat Machner, da han kom her til København. Allerede for den fastsatte Tid var Lokalet fyldt, og der var mange, som ikke kunde faa Plads.

Da Kl. var $4^1/_4$ aabnedes Mødet. *P. Jensen* holdt det indledende Foredrag og belyste Autoriteternes brutale Opførsel overfor den intetbesiddende og deres fuldstændige Unødvendighed. Efter en lang og livlig Diskussion, hvor den overvejende Stemning var for Anarkismen, sluttedes Møde med Ønsket om, fra Forsamlingens Side, at vi snart igen vil indvarsle til et nyt Møde, men i et større Lokale.

Efter Mødets Slutning blev der iværksat en Indsamling til Machner, hvilken gav 5 Kr. 25 Øre.

Notitser.

Kammerat Kohl blev for Landretten i Dresden idømt 6 Maaneders Fængsel for Udbredelse af forbudte Skrifter.

Den franske Fagforenings-Kongres, som blev afholdt i Taus, var et haardt Slag for Marxisterne og de socialistisk radikale Politikere; deres Nederlag er sikkert. I London fik disse Herrer et Ørefigen paa den højre Kind, men dem de fik i Tous paa den venstre vil smerte dem mere. Det store Flertal af de franske Fagorganisationer vedtog ikke mere at deltage i Politik og Parlamentarisme, men kun arbejde for Generalstrejken. Hvad sige Peter Knudsen og Konsorter til det?

Den armeniske Professor Tumajan, som opholdt sig i Berlin, blev af den tyske Regering tilsagt til at ophøre med sine Angreb paa den tyrkiske Regering, da han ellers vilde blive udvist. Tumajan forlod straks det tyske Rige og rejste til Schweitz.

I Elberfeld blev der i sidste Uge foretaget Husundersøgelse hos en Del Meningsfæller. Hos en, som ikke var hjemme, blev en Kuffert opbrudt, i hvilken Politiet fandt nogle Hefter af Kropotkins Værk „En Oprørers Ord“. Disse blev medtaget, men det var da ogsaa en Skam, hvis d'Hrr. skulle have gaaet tomhændet bort.

Machner. I næste Numer af „Proletaren“ kommer en interessant Artikel om, hvorledes det gik vor Kammerat Machner ved hans Hjemkomst til Tyskland.

William Morris. Det er ikke længe siden Telegrafen bragte Bud om den russiske Nihilist og Forfatter Stepniaks Død. En ikke mindre betydelig og ejendommelig Personlighed er nu gaaet bort, Digteren, Maleren og Anarkisten William Morris. Hans Digte er noget af det fineste og skønneste man kan tænke sig. Som Maler har han sammen med en anden ejendommelig Maler og Anarkist, Walter Crane, hvis Tegninger og Billeder for kort Tid siden var udstillet her, udøvet en overordenlig stor Indflydelse paa Englands Kunst.

Men William Morris var tillige Anarkist og har altid vedkendt sig sine anarkistiske Anskuelser; til den for nylig afholdte Konference af de udelukkede Anarkister indløb der en meget sympatetisk Skrivelse fra Morris, som paa Grund af sit daarlige Helbred ikke kunde være tilstede.

Mest bekendt af hans Bøger er hans „News from Nowhere“ („Nyheder fra Intetsteds“), hvor han udmaler det Ideal af et Samfund, som han, som vi og saamange tilstræber, og hans mange Afhandlinger rundt om i anarkistiske Blade om „Kunsten og Arbejdet“ og „Kunsten og Anarkismen“, hvor han skriver mod dem, der mener, at Kunsten ikke kan forliges med Anarkismen. Tværtimod. Men Kunsten skal være en Kunst for Folket, hvad den først kan blive, naar de rent materielle Krav er tilfredsstillede, d. v. s. i et anarkistisk, hvor ingen lever paa den andens Bekostning.

Derfor vil William Morris Minde leve iblandt os, fordi han er en af Foregangsmændene for den ny Tid.

F.

Ekspeditionens Brevkasse.

E. Gundersen, Amerika, 3 Kr. 66 Øre.

Paa Bidragslisten Nr. 4: kommunistisk Anarkist 1 Kr. 50 Øre.

Dynamit 3 Kr.

Hvorfor kvitteres
J. Møller,
Ekspedient.

Til vor Kammerat Machner

er indkommet:

Paa vort Protestmøde i Korgade 49, Søndag den 27. September 5 Kr. 25 Øre, — S. 1 Kr., — J. 75 Øre, — P. J. 65 Øre, — E. S. 25 Øre.

Kri H. Kri, 2 Kr. 50 Øre.

Summa 10 Kr. 40 Øre.

Hvorfor kvitteres
J. Møller.

Rettelser.

I Artiklen „Vil Folk arbejde i et anarkistisk Samfund?“:

1ste Spalte. L. 9 f. n. staar: arbejde med en mere ny acharneoment
læs: med acharnement
L. 5 f. n. staar: Menneskets Arbejdslyst proportionalt
læs: vokser proportionalt

2den Spalte. L. 1 f. o. staar: Opinionen drive den videre
læs: den veke

Diskussionsklubben Tolerance
afholder Møde hver Onsdag Aften
Kl. $8^1/_2$ pr. i „Kommunen“ Gothersg. 155 Kld.
Onsdag den 7. Oktober Emnet:
Anarkismen. Teori og Praksis.
indledes af *Hr. Hyhn.*
Onsdag den 14. Oktober Emnet:
Daadspropagandaen.
Alle har Adgang.

Ansvarshavende Redaktør: J. Møller.
Sat hos A. Leisner. Trykt hos Fr. Fehlhaber. København.